

**Podnositelji zahtjeva za očitovanje:
Zabrinuti građani Republike Hrvatske**

Dana,

PREDMET: Zahtjev za javno očitovanje, a u vezi sa nepotpunim označavanjem prehrambenih proizvoda koji sadržavaju kukce te ostale aditive koji mogu izazvati opasne alergijske reakcije koje mogu dovesti do smrti nepoznatog broja ljudi

PRIMATELJ: 1. Ministarstvo zdravstva
n/r Ministra Vilija Beroša

**Adresa: Ksaver 200a
10 000 Zagreb
E: pisarnica@miz.hr**

**2. HRVATSKA AGENCIJA ZA HRANU
n/r Ravnateljice HAH-a, Darja Sokolić
I. Gundulića 36b
31 000 Osijek
E: info@hah.hr**

NA ZNANJE: 1. Predsjedniku RH, Zoranu Milanoviću

**2. Savez udruga za zaštitu potrošača RH
n/r Tanja Popović Filipović**

**3. DORH
Gajeva 30a, 10000 Zagreb
e-mail: pisarnica@dorh.hr**

Ministre Beroš,
Ravnateljice Sokolić,

Mi, vrlo zabrinuti građani RH, upućujemo vam ovim putem Zahtjev za očitovanje prema članku 46. Ustava Republike Hrvatske, „Svatko ima pravo slati predstavke i pritužbe, davati prijedloge državnim i drugim javnim tijelima **i dobiti na njih odgovor.**”

Vi, ministre Beroš, kao ministar zdravstva, te Vi ravnateljice Sokolić, kao ravnateljica Hrvatske Agencije za hranu, **dužni ste** osigurati da hrvatska javnost bude pravovaljano i točno informirana u vezi sa hranom koja se stavlja na tržište, o svim potencijalnim opasnostima po zdravlje ljudi, i to prema Zakonu o hrani:

Članak 10, Zahtjevi sigurnosti hrane:

(1) Tijela nadležna za provedbu službenih kontrola iz članka 32. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno osobe ovlaštene za provedbu službenih kontrola, prema podjeli nadležnosti za provedbu službenih kontrola iz posebnog propisa o službenim kontrolama, **ovlaštene su odlučivati da li se hrana smatra sigurnom u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 178/2002.**

(2) U smislu članka 14. stavka 2. podstavka a) Uredbe (EZ) br. 178/2002 **hranom štetnom za zdravlje ljudi smatra se hrana koja je zdravstveno neispravna jer:**

(...)

- je procjenom rizika za određenu hranu utvrđeno da ima **ili može** imati štetan utjecaj na zdravlje ljudi.

(...)

(3) U smislu članka 14. stavka 2. podstavka b) Uredbe (EZ) br. 178/2002 **hranom neprikladnom za prehranu ljudi smatra se hrana:**

(...)

- **koja sadrži alergene koji nisu označeni prema posebnom propisu;**

Prema članku 112. Ustava RH, „Vlada je odgovorna Hrvatskom saboru.

Predsjednik i članovi Vlade zajednički su odgovorni za odluke koje donosi Vlada, **a osobno su odgovorni za svoje područje rada.**”

Stoga ste Vi, ministre Beroš, kao ministar zdravstva, te Vi, gđo. Sokolić kao ravnateljica HAH-a osobno odgovorni za svoje područje rada.

Stoga, u skladu sa člankom 46. Ustava RH, zahtjevamo da se zajednički očitujete putem svih javnih medija po sljedećim pitanjima:

PITANJE #1. - KAKO JE MOGUĆE DA SE NAMJERNO SAKRIVA OD POTROŠAČA INFORMACIJA O MOGUĆNOSTI NASTANKA OPASNE ANAFILAKSIJE; TEŠKE ALERGIJSKE REAKCIJE KOJA ČESTO U KRATKOM ROKU ZAVRŠAVA SMRĆU OSOBE? OVO PITANJE SE ODNOSI NA UVOĐENJE NOVE HRANE KOJE SADRŽAVAJU ODREĐENE KUKCE.

Tri proizvođača u svojim podnijetim zahtjevima za odobrenje stavljanja nove hrane na tržište (kukce) iznose podatak da je bio 'određeni broj', odnosno 'mali broj' te '**veći broj**' anafilaksije, a jedan ne navodi riječ anafilaksija (Uredba iz veljače 2021), nego posebno navodi 4 slučaja alergijske reakcije, pa onda ponovo govori o drugim alergijama u sljedećoj točki, a sva su četiri proizvođača utvrdili da je **studijama utvrđena** pojava anafilaksije. Usprkos studijama, EU komisija zaključuje da je to 'dvojbeno' i **da treba naći način kako da se to 'ispita' te stoga daje upute da se ta informacija ne objavi potrošačima**, jer je 'dvojbeno', međutim **nije nedvojbeno** da konzumacija tih proizvoda **ne izaziva anafilaksiju**, šanse su 50:50% dok se točno ne utvrdi činjenično stanje.

Nadalje, EU Agencija za hranu **preporučava provedbu daljnjih istraživanja o alergenosti ovih kukaca, koja preporuka se u cjelosti zanemaruje na uštrb zdravlja i života ljudi** koji neznajući konzumiraju potencijalno vrlo opasne prehrambene proizvode.

Također i članovi EU komisije utvrđuju da je potrebno provesti dodatna istraživanja, ali u međuvremenu žele **sakriti informaciju o anafilaksiji** od javnosti te staviti ove proizvode na tržište. To onda predstavlja **nelegitimna, neinformirana te opasna i nekontrolirana znanstvena istraživanja** nad građanima RH, **a to je kršenje temeljnih ljudskih prava**.

Isto tako, Komisija tvrdi da svoje zaključke o postojanju alergijskih reakcija donosi na temelju ograničenih objavljenih **dokaza**. Što znači za vas riječ '**dokaz**'? Kako je moguće da Agencija čija je dužnost utvrditi valjanost hrane upozorava na opasne alergijske reakcije, odnosno anafilaksiju, a postojećim studijama je isto **nedvojbeno dokazano**, a EU komisija odlučuje usprkos dokazima iz studija da je '**dvojbeno**' te se moraju sprovesti daljnje studije kako bi se utvrdilo jesu li ovi kukci uzroci anafilaksije? **Ponavljamo: sva četiri proizvođača su naveli slučajeve anafilaksije**, a prema zadnjoj Uredbi, siječanj 2023. Agencija govori o '**više**' slučajeva anafilaksije. Koliko više? Za drugog proizvođača piše 'određeni' broj anafilaksije, koliko je to točno slučajeva anafilaksije?

Podsjećamo vas oboje da je Hrvatska suverena država i da vama, kao službenicima koji su u službi zaštite zdravlja hrvatskih građana, **od primarne važnosti mora biti dobrobit građana, njihovo zdravlje i životi**, a ne sprovođenje **nezakonitih istraživanja nad neupućenim građanima RH** prema uputama EU komisije.

Sprovođenje nezakonitih znanstvenih istraživanja **je zabranjeno člankom 23. Ustava RH**, a osobno ste odgovorni ukoliko sprovedbu nelegalnih radnji ne zaustavite, i to prema članku 20. Ustava RH.

Ustav, Članak 23. st. 1.

„Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ili, bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima.“

Ustav, Članak 20.

Tko se ogriješi o odredbe ovoga Ustava o temeljnim slobodama i pravima čovjeka i građanina, osobno je odgovoran i ne može se opravdati višim nalogom.“

Vi ste se oboje ogriješili o ove članke Ustava te stoga zahtjevamo od DORH-a da poduzme, po službenoj dužnosti, sve potrebne **hitne** radnje da se zaustavi sprovođenje nelegitimnih, nekontroliranih, te opasnih znanstvenih istraživanja nad neinformiranim građanima RH, a uključena su i djeca i trudnice, što je posebno zabranjeno!

DOKAZI:

1. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/188, od 10. veljače 2022.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Acheta domesticus* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 8:

Na temelju ograničenih objavljenih **dokaza o alergijama na hranu povezanim s kukcima općenito**, u kojima je konzumacija vrste *Acheta domesticus* dvojbena povezana s određenim brojem slučajeva anafilaksije, te na temelju **dokaza** koji pokazuju da *Acheta domesticus* sadržava **niz** potencijalno alergeni bjelančevina, **Agencija je u tom mišljenju zaključila i da konzumacija te nove hrane može izazvati preosjetljivost na bjelančevine iz vrste *Acheta domesticus*. Agencija je preporučila provedbu daljnjih istraživanja o alergeni vrste *Acheta domesticus*.**

Točka 9.

Kako bi odgovorila na preporuku Agencije, **Komisija trenutačno istražuje načine provedbe potrebnog istraživanja o alergeni vrste *Acheta domesticus*. Dok Agencija ne ocijeni podatke dobivene istraživanjem i s obzirom na to da su do danas prikupljeni dokazi o izravnoj povezanosti konzumacije vrste *Acheta domesticus* sa slučajevima primarne preosjetljivosti i alergije neuvjerljivi, Komisija smatra da na Unijin popis odobrene nove hrane **ne bi trebalo uvrstiti posebne zahtjeve za označivanje koji se odnose na *Acheta domesticus* i njihov potencijal izazivanja primarne preosjetljivosti.****

2. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/882 , od 1. lipnja 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište sušenih ličinki *Tenebrio molitor* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 7.

Na temelju ograničenih **objavljenih dokaza** o alergijama na hranu povezanim s insektima, **a posebno na temelju dvaju ispitivanja provedenih na ljudima** u kojima su sušenim ličinkama *Tenebrio molitor* pripisane četiri sumnjive alergijske reakcije te jednog ispitivanja provedenog na životinjama, **Agencija je u tom mišljenju zaključila i da konzumacija te nove hrane može izazvati preosjetljivost na bjelančevine iz velikog brašnara te na tropomiozin iz drugih izvora**, kao što su rakovi i grinje. **Agencija je preporučila provedbu daljnjih istraživanja o alergeni sušenih ličinki *Tenebrio molitor*. Kako bi odgovorila na preporuku Agencije, Komisija trenutačno istražuje načine provedbe potrebnog istraživanja o alergeni ličinki *Tenebrio molitor*.**

3. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/1975 od 12. studenoga 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Locusta migratoria* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 8

Na temelju ograničenih **objavljenih dokaza** o alergijama na hranu povezanim s kukcima **općenito**, u kojima je konzumacija vrste *Locusta migratoria* dvojbena povezana s **određenim** brojem slučajeva anafilaksije, te na temelju **dokaza** koji pokazuju da *Locusta migratoria* **sadržava niz potencijalno alergeni bjelančevina**, Agencija je u tom mišljenju zaključila **i da konzumacija te nove hrane može izazvati preosjetljivost na bjelančevine iz vrste *Locusta migratoria*. Agencija je preporučila provedbu daljnjih istraživanja o alergeni vrste *Locusta migratoria*.**

Točka 9.

Kako bi odgovorila na preporuku Agencije, **Komisija trenutačno istražuje načine provedbe potrebnog istraživanja o alergeni vrste *Locusta migratoria*. Dok Agencija ne ocijeni podatke dobivene istraživanjem i s obzirom na to da je, **prema podacima dostupnima industriji kukaca**, dosad zabilježen samo manji broj slučajeva alergijske reakcije prouzročene vrstom *Locusta migratoria* (12) te da su dokazi o potencijalnoj alergeni povezanoj s konzumacijom vrste *Locusta migratoria* dvojbena, Komisija smatra da na Unijin popis odobrene nove hrane **ne bi trebalo uvrstiti posebne zahtjeve za označivanje koji se odnose na vrstu *Locusta migratoria* i njezin potencijal izazivanja primarne preosjetljivosti.****

4. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/5 od 3. siječnja 2023.

o odobravanju stavljanja na tržište djelomično odmašćenog praha *Acheta domesticus* (kućni šturak) kao nove hrane i o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2017/2470

Točka 8.

Na temelju ograničenih **objavljenih dokaza** o alergijama na hranu povezanim s kukcima **općenito**, u kojima je konzumacija *Acheta domesticus* dvojbena povezana s **više slučajeva anafilaksije**, te na temelju **dokaza** koji **pokazuju** da *Acheta domesticus* **sadržava više potencijalno alergeni**

bjelančevina, dokaza koji pokazuju da *Acheta domesticus* **sadržava više potencijalno alergeni bjelančevina**, Agencija je u svojem mišljenju zaključila **da konzumacija te nove hrane može izazvati preosjetljivost na bjelančevine** *Acheta domesticus*. **Agencija je preporučila provedbu daljnjih istraživanja o alergeni** *Acheta domesticus*.

Točka 9.

Kako bi odgovorila na preporuku Agencije, **Komisija trenutačno istražuje načine provedbe potrebnog istraživanja o alergeni** *Acheta domesticus*. Dok Agencija ne ocijeni podatke dobivene istraživanjem i s obzirom na to da su do sada prikupljeni dokazi o izravnoj povezanosti konzumacije *Acheta domesticus* **sa slučajevima primarne preosjetljivosti i alergija neuvjerljivi, Komisija smatra** da na Unijin popis odobrene nove hrane **ne bi trebalo uvrstiti posebne zahtjeve za označivanje u pogledu mogućnosti da** *Acheta domesticus* **uzrokuje primarnu preosjetljivost.**

Da utvrdimo, još od prve Uredbe o davanju odobrenja za stavljanje kukaca u primarne proizvode ljudske ishrane, od 21. lipnja 2021. godine, "Komisija **trenutačno istražuje načine provedbe potrebnog istraživanja o alergeni**". Koliko dugo to 'trenutačno' traje? Jeste li vi svjesni da ste VI osobno odgovorni za sprovođenje nezakonitih te po život opasnih znanstvenih istraživanja **bez informiranog pristanka svih građana?** Jeste li svjesni da VI osobno odgovarate za svako oštećenje zdravlja, te za svaku smrt koja je nastala konzumacijom ove neispitane nove hrane koju VI odobravate da se stavi na hrvatsko tržište?

Isto tako, EU Komisija konstatira da je prema 'ograničenom' broju studija utvrđena anafilaksija, međutim istina je da postoji izuzetno mali broj sprovedenih studija o konzumaciji kukaca, i to je pravi razlog 'ograničenog broja studija', a ne zato što 'ograničeni' broj studija konstatira anafilaksiju.

PITANJE #2: KAKO JE MOGUĆE DA SE REZULTATI SPROVEDENIH STUDIJA O TOKSIČNOSTI OVE HRANE PROGLASE TAJNIM? DA SASTOJKE PROGLASE TAJNIM? DA LI SU U HRVATSKOJ ILI U EUROPI SPROVEDENA NEOVISNA ISTRAŽIVANJA KAKO KONZUMACIJA OVIH KUKACA DUGOROČNO UTJEČE NA CJelokupno ZDRAVLJE LJUDSKOG ORGANIZMA?

Da li vas oboje uopće interesira kako je moguće da se u primarnu ljudsku hranu stavljaju ovi kukci, gdje se studije o toksičnosti te sastojci sakrivaju od potrošača?

DOKAZI:

1. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/188, od 10. veljače 2022.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Acheta domesticus* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 13.

Podnositelj zahtjeva izjavio je da je u trenutku podnošenja zahtjeva bio nositelj vlasničkog prava i isključivog prava upućivanja na podatke iz detaljnog opisa proizvodnog postupka, rezultate približne analize, analitičke podatke o kontaminantima, rezultate studija stabilnosti, analitičke podatke o mikrobiološkim parametrima, informacije društva o prodaji nove hrane, rezultate ispitivanja topljivosti nove hrane za studiju genotoksičnosti, rezultate studija probavljivosti bjelančevina i studije citotoksičnosti/stanične toksičnosti, te da stoga treće osobe ne mogu zakonito pristupiti tim studijama, koristiti se njima niti upućivati na njih.

2. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/882 , od 1. lipnja 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište sušenih ličinki *Tenebrio molitor* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 13.

Podnositelj zahtjeva izjavio je da je u trenutku podnošenja zahtjeva on bio nositelj vlasničkog prava i isključivog prava upućivanja na analize kontaminantâ u novoj hrani, detaljan opis postupka sušenja, analitičke podatke o razinama hitina i podatke o oksidativnom i mikrobiološkom statusu nove hrane tijekom skladištenja te da stoga treće osobe ne mogu zakonito pristupiti tim studijama, koristiti se njima ili upućivati na podatke iz njih.

3. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/1975 od 12. studenoga 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Locusta migratoria* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 13.

Podnositelj zahtjeva izjavio je da je u trenutku podnošenja zahtjeva imao vlasničko i **isključivo pravo upućivanja na opis proizvodnog procesa, analitičke podatke o sastavu, analitičke podatke o kontaminantima, stabilnosti i mikrobiološkom statusu, podatke o prodaji nove hrane, procjenu unosa, podatke o probavljivosti bjelančevina i stupnju probavljivosti neophodnih bjelančevina utemeljenom na aminokiselinskom omjeru, testove topljivosti i sterilnosti na sušenim jedinkama vrste *Locusta migratoria* provedene prije studija genotoksičnosti koje su pokazale da nije moguće testiranje genotoksičnosti te studiju citotoksičnosti, iz čega proizlazi da treće osobe ne mogu zakonito pristupati, upotrebljavati ni upućivati na te studij.**

4. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/5 od 3. siječnja 2023.

o odobravanju stavljanja na tržište djelomično odmašćenog praha *Acheta domesticus* (kućni šturak) kao nove hrane i o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2017/2470

Točka 13.

Podnositelj zahtjeva izjavio je da je u trenutku podnošenja zahtjeva bio nositelj vlasničkih i isključivih prava upućivanja na znanstvene studije i podatke, i to na detaljni opis proizvodnog postupka; rezultate analiza kemijskog sastava; analitičke podatke o kontaminantima; rezultate studija stabilnosti; analitičke podatke o mikrobiološkim parametrima; i rezultate studija probavljivosti bjelančevina u skladu s nacionalnim pravom, te da treće osobe ne mogu zakonito pristupiti tim podacima i studijama, koristiti se njima ili upućivati na njih.

Mi, zabrinuti građani, postavljamo vama dvoma pitanje: kako je moguće da ste odobrili uvrštavanje u veliki broj primarnih prehrambenih proizvoda tvari o kojima ni vi ništa ne smijete znati, a koje **dokazano** studijama mogu dovesti čak i do smrti potrošača? Da vjerujemo proizvođaču koji zahtjeva nedostupnost kritičnih podataka o sastojcima i toksičnosti njihovog proizvoda? VI, oboje, **po službenoj dužnosti** morate zaštititi sigurnost hrane od bilo kakve toksičnosti, **to je vaša dužnost**, koju dužnosti vi ne samo da niste izvršili, **nego svojim nečinjenjem**, koje je vrlo vjerojatno i kazneno djelo prema članku 20. Kaznenog zakona **jer ugrožavate zdravlje i živote nepoznatog broja ljudi**, a po riječima iz Uredbe iz siječnja 2023., **radilo bi se o 'većem broju slučajeva anafilaksije'**, za koji broj ste vas dvoje osobno odgovorni, prema Ustavu RH, članak 112. O tome će DORH po službenoj dužnosti sprovesti valjanu istragu, zato im ovaj zahtjev stavljam na znanje! **Nema zakona koji smije odobravati uvođenje hrane koja nije pravilno i cjelovito ispitana, naročito kada postoji opravdana sumnja da može dovesti do smrti!** EU Komisija **dokazane slučajeve anafilaksije odbija prepoznati, te umjesto da zabrani takvu hranu dok se točno ne utvrdi neovisnim studijama o potencijalnoj opasnosti za ljudsko zdravlje i život ona nalaže stavljanje opasnih prehrambenih dodataka na konzumaciju svim građanima RH, uključujući djecu, trudnice te dojilje!**

Nadalje, jeste li svjesni da proizvođači koji su dobili odobrenje za stavljanje svojih kukaca na EU tržište **nisu** sproveli niti jednu jedinu studiju nad ljudima, nego isključivo na štakorima? **Što smo mi građani RH – zamorčici EU komisije, i to bez informiranog pristanka?** Svi ste vi prekršili međunarodne i EU zakone o ljudskim pravima, i o bioetici!

DOKAZ:

Studija objavljena u samoj Uredbi od 12. studenog 2021. godine, ma drugoj stranici.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8251647/>

"3.10.4. Human data

No human studies were provided by the applicant, or retrieved from literature, with the NF or its source."

Prijevod:

"3.10.4. Ljudski podaci

"Podnositelj zahtjeva nije pružio nijednu studiju na ljudima, niti je preuzet iz literature, s *NH-om ili njegovim izvorom."

(*NH – skraćenica za Novu hranu, primjedba prevoditelja)

"3.11. Allergenicity

A literature search has been carried out by the Applicant using Google Scholar and Scopus® to retrieve relevant data."

Prijevod:

3.11. Alergenost

"Podnositelj zahtjeva proveo je pretraživanje literature pomoću Google Scholar i Scopusa® za dohvaćanje relevantnih podataka."

Gornje navedeno se odnosi na sve proizvođače, a dokumenti se nalaze u samim Uredbama koje ste VI morali proučiti!

Podnositelji zahtjeva uopće nisu sproveli nikakvu studiju o alergeni **svog proizvoda** nego su **guglali informacije** i sami odlučili koje mu odgovaraju! Jeste li vi obavili svoju dužnost da provjerite ovo što mi sada umjesto vas činimo, vi ste sve ove dokumente morali proučiti i uvjeriti se u ispravnost ove hrane.

Treći stavak pod 3.11. Alergenost

*Few prevalence studies on food allergy related to insects, mainly for Asian populations, are available (China and Laos) (Ji et al.,2009; Barennes et al.,2015). Sokol et al. (2017) registered two events of anaphylaxis due to ingestion of chapulines (roasted grasshopper from Oaxaca, Mexico) in patients allergic to crustaceans who had no previous exposure to grasshoppers. According to Ji et al. (2009), **ingestion of insects was the cause of 18% anaphylactic food-related reactions in China from 1980 to 2007, and locusts accounted for 27 cases out of 358. Furthermore, the occurrence of anaphylactic reactions due to fried insects (grasshoppers and crickets) has also been registered in Thailand (Piomrat et al.,2008).***

Prijevod:

*"Dostupno je nekoliko studija prevalencije o alergiji na hranu povezanih s insektima, uglavnom za azijske populacije (Kina i Laos) (Ji i sur.,2009; Barennes i dr.,2015). (2017) **registrirao je dva događaja anafilaksije** zbog konzumiranja kapelanina (**pečeni skakavac** iz Oaxace u Meksiku) u bolesnika alergičnih na rakove koji prethodno nisu bili izloženi skakavcima. (2009), **konzumiranje insekata bio je uzrok 18% anafililaksijskih reakcija povezanih s hranom u Kini od 1980. do 2007., a skakavci su činili 27 slučajeva od ukupno 358. Nadalje, pojava anafilaktičkih reakcija zbog prženih insekata (skakavaca i cvrčaka) također je registrirana na Tajlandu."***

Gornje izneseno je samo mali dio utvrđenih i dokazanih opasnosti od konzumacije insekata i cvrčaka, VAŠA je bila službena dužnost proučiti ovaj dokument i zaštititi građane Hrvatske, te ih pravilno obavijestiti o svim opasnostima. Znanstveno dokazano da je 18% ljudi imalo anafilaktički šok, a koliko ih je umrlo, s obzirom da je najčešće smrtonosna, nije objavljeno.

Evo studije za koju EU Komisija i VI tvrdite da je 'dvojbena' da konzumacija zrikavaca izaziva anafilaksiju. Ovom studijom koju je proizvođač podnio Agenciji na proučavanje **dokazana je potencijalno smrtonosna anafilaksija ljudi koji su konzumirali zrikavce i druge insekte!** Studija se nalazi u Uredbi, samo je trebalo isto proučiti!

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7127224/>

Studija br. 32.

"Liu X.P. Nineteen cases of anaphylactic shock caused by grasshopper consumption. China Modern Doctor. 2007;45(10):41"

Prijevod:

*Liu X.P. **Devetnaest slučajeva anafilaktičkog šoka uzrokovanog konzumacijom skakavaca.** Kineski moderni doktor. 2007;45(10):41"*

Kod drugog proizvođača, SAS EAP Group, Agencija je pronašla '**hydrogen cyanid**' u ispitivanim primjercima ove nove hrane.

DOKAZ: Žurnal Europske Agencije za sigurnost hrane, Tabela 11.

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2021.6343>

Znate li što je 'hydrogen cyanid', odnosno cijanovodik?

Izvor: Cool Green Science

<https://blog.nature.org/2017/10/17/millipede-protects-itself-cyanide-yellow-spotted-bugs/>

"Stonoga koja se štiti cijanidom

*Kad biste u ruke uzeli žutojagavu stonogu, vjerojatno bi se sklupčala u spiralu i izlučila cijanovodik na vas, popraćena jakim mirisom prženih badema (to je miris cijanida). Količina koju izluči **pojedinačna stonoga nije dovoljna da ozbiljno ozlijedi čovjeka, iako može ostaviti mrlje na koži ili opekline i mjehuriće** ako ste osjetljivi (operite ruke ako rukujete nekom). Međutim, ova količina je smrtonosna za ptice i glodavce. Slične stonoge koje proizvode cijanid u Apalačima mogu proizvesti 18 puta više od*

količine toksina potrebne da se ubije golub. Prijetnja je dovoljna da zaštiti ove člankonošce u izobilju od većine grabežljivaca (imaju neprijatelja buba).

Cijanid je toliko otrovan za većinu živih organizama da se nekada mislilo da su cijanidne stonoge izložene riziku da se ubiju svaki put kada ispuste ovaj sekret; da moraju zatvoriti otvore koje koriste za disanje kako bi preživjeli. Ali znanstvenici su otkrili da su stonoge imune na cijanid - mogu ga preraditi i pretvoriti u bezopasne kemikalije."

Prema procjeni Agencije, to je mala količina cijenovodika, ali oni su proučavali malu količinu i samo nekoliko uzoraka ne uzimajući u obzir količinu prehrambenih proizvoda u koju će se ovi kukci stavljati!

Evo službene informacije sa stranica američkog CDC-a, čije upute VI ministre Beroš redovito pratite, i evo što piše na njihovim stranicama o 'redovitoj dugoročnoj' izloženosti cijanidoksidu.

Izvor: CDC (Američki Centri za kontrolu i prevenciju bolesti), Četvrti podnaslov
<https://emergency.cdc.gov/agent/cyanide/basics/facts.asp>

"How cyanid works

- *The extent of poisoning caused by cyanide depends on the amount of cyanide a person is exposed to, the route of exposure, and the length of time that a person is exposed.*

- *Cyanide prevents the cells of the body from using oxygen. When this happens, the cells die.*

- *Cyanide is more harmful to the heart and brain than to other organs because the heart and brain use a lot of oxygen."*

Prijevod:

"Kako cijanid djeluje

- **Opseg trovanja** uzrokovanog cijanidom **ovisi o količini cijanida kojoj je osoba izložena, putu izlaganja i duljini vremena izlaganja osobe.**

- **Cijanid sprječava stanice tijela da koriste kisik.** Kada se to dogodi, stanice umiru.

- **Cijanid je štetniji za srce i mozak nego za druge organe jer srce i mozak koriste puno kisika."**

Podpitanje: s obzirom da se ovi insekti stavljaju u veliki dio primarnih prehrambenih proizvoda, koja je šansa da ljudi **redovito** kroz cijeli niz prehrambenih proizvoda **dugoročno** unose cijanid u svoj organizam?

Ali, cijanovodik nije jedini toksični sastojak u ovim larvama! Pogledajte tabelu 3. Žurnala Agencije

"Tablica 3: Razine teških metala i mikotoksina u NH (cijele, sušene ličinke i/ili larvalni prah)"

Ima malo arsena (AS), pa malo merkurija (HG), pa malo olova (PB), pa malo kadmija (CD). Sve naravno u malim količinama u proučavanim primjercima ne vodeći računa o tome da se iz nekog razloga žele ove larve staviti u veliku većinu primarnih prehrambenih proizvoda!

Da vidimo što ima od mikotoksina u ovim larvama:

- Aflatoxin B1 i B2.

A što je to Aflatoxin B1 i B2?

Izvor: Science Direkt, Žurnali i knjige

<https://www.sciencedirect.com/topics/pharmacology-toxicology-and-pharmaceutical-science/aflatoxin-b1>

"Aflatoxin B1 (AFB1) is one of the most potent carcinogens in foods, and it was postulated to account for the prevalence of hepatocellular carcinoma (HCC) in high exposure areas."

Prijevod:

"Aflatoxin B1 (AFB1) **jedan je od najmoćnijih karcinogena u hrani**, a postuliran je kako bi se uzela u obzir prevalencija hepatocelularnog karcinoma (HCC) u područjima visoke izloženosti."

Izvor 2: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557781/>

"Aflatoxins are metabolites produced by toxigenic strains of molds, mainly *Aspergillus flavus* and *A. parasiticus*, which grow in soil, hay, decaying vegetation, and grains. Aflatoxin is produced by fungal

action during food production, harvest, storage, and processing. Dietary exposure to aflatoxins may result in severe toxic and carcinogenic outcomes in humans and animals. Aflatoxin toxicity may result in nausea, vomiting, abdominal pain, convulsions, and other signs of acute liver injury. Long-term exposure also leads to various complications like growth retardation, cirrhosis, and hepatocellular carcinoma. This activity describes the evaluation and management of aflatoxin toxicity and reviews the role of the interprofessional team in managing patients with this condition."

Prijevod:

„Aflatoksini su metaboliti koje proizvode toksigeni sojevi plijesni, uglavnom *Aspergillus flavus* i *A. parasiticus*, koji rastu u tlu, sijenu, propadajućoj vegetaciji i žitaricama. Aflatoksin se proizvodi gljivičnim djelovanjem tijekom proizvodnje, žetve, skladištenja i prerade hrane. **Prehrambena izloženost aflatoksinu može rezultirati ozbiljnim toksičnim i kancerogenim ishodima kod ljudi i životinja. Toksičnost aflatoksina može rezultirati mučninom, povraćanjem, bolovima u trbuhu, konvulzijama i drugim znakovima akutne ozljede jetre. Dugotrajna izloženost također dovodi do raznih komplikacija poput usporavanja rasta, ciroze i hepatocelularnog karcinoma.** Ova aktivnost opisuje procjenu i upravljanje toksičnošću aflatoksina i pregledava ulogu međuprofesionalnog tima u upravljanju pacijentima s ovim stanjem.“

Iz gore navedenog neosporno je da se radi o vrlo ozbiljnoj mogućnosti o izuzetno štetnim tvarima koji izazivaju, između ostalog, i karcinom! Imajte na umu da se više ne radi o 'malim' količinama s obzirom da se ove larve, ili cvrčci žele stavljati u iznimno veliki broj primarnih prehrambenih proizvoda koje ljudi svakodnevno konzumiraju.

Ovo još uvijek nije sve, ostali otrovni sastojci:

- **Ochratoxin A: otrovan i kancerogen**

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17195275/>

- **Deoxynivalenol: potencijalno opasan, nedovoljno ispitana supstanca**

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15762554/>

- **Fumonisin B1:(FB1), najotrovniji član fumonisina, jedan je od najčešćih mikotoksina koji kontaminiraju hranu i hranu. Pokazalo se da proizvodi pleiotropne toksičnosti kod životinja, uključujući neurotoksičnost, hepatotoksičnost i nefrotoksičnost, te s vrlo potencijalnim utjecajem na ljudsko zdravlje.**

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31173793/>

- **Fumonisin B2 - *Ima ulogu aspergillus metabolita i kancerogenog sredstva. To je fumonisin, primarni aminokiselinski spoj, diol i diester.***

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov/compound/fumonisin-b2>

- **Zearalenone:** Jedan od tih mikotoksina je zearalenon, koji je klasificiran kao ksenoestrogen, egzogeni spoj koji svojom kemijskom strukturom podsjeća na strukturu prirodnih estrogena. Ovo svojstvo zearalenona određuje njegovu sposobnost vezanja za estrogenske receptore stanica i njegovu bioakumulaciju. To dovodi do **poremećaja hormonske ravnoteže tijela, što posljedično može dovesti do brojnih bolesti reproduktivnog sustava kao što su rak prostate, jajnika, vrata maternice ili dojke. Visoki rizik koji predstavlja dugotrajna izloženost kontaminiranoj hrani prisiljava suvremenu znanost da razvije i provede učinkovite metode neutralizacije zearalenona.**

Izvor: Američka agencija NIH (National Library of Medicine).

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30851274/>

Dugotrajna izloženost kontaminiranoj hrani je izuzetno opasna – a gore navedeno je samo jedan mali dio otrova kojeg su 'stručnjaci' odobrili za ljudsku ishranu, i iz nekog nepoznatog razloga, bar nama, žele ove otrove stavljati u sve primarne proizvode ljudske prehrane!

Jednako kao i kod prethodnog proizvođača, odnosno svih proizvođača, toksikološki testovi uopće nisu bili sprovedeni niti su napravljene bilo kakve studije na ljudima, **mi smo kolektivno, bez informiranog pristanka, njihovi zamorci!**

Izvor: gore navedeni Žurnal, 16. stranica:

3.10.4. Summary of toxicological information

No toxicological studies with the NFs were provided. No adverse effects were observed in the toxicological studies available in the literature on freeze- dried yellow mealworms.

3.10.5. Human data

The applicant did not provide any human studies conducted with the NF or its source.

Prijevod:

3.10.4. Sažetak toksikoloških informacija

Nisu provedene toksikološke studije s *NH-om. Nisu uočeni štetni učinci u toksikološke studije dostupne u literaturi o smrznutim žutim crvima.

3.10.5. Ljudski podaci

Podnositelj zahtjeva nije dostavio studije na ljudima provedene s NH-om ili njegovim izvorom.

(*NH – skraćenica za Novu hranu, primjedba prevoditelja)

Iz svega gore navedenog, **neosporno je da postoji veliki potencijal škodljivosti ove nove hrane** a naročito zbog toga što se nalazi u jako velikom broju primarnih prehrambenih proizvoda koje ljudi, uključujući djecu, trudnice i dojilje svakodnevno konzumiraju, **stoga ove 'male' količine otrovnih kancerogenih tvari mogu postati velike količine zbog redovitosti konzumiranja!**

Vi oboje, ministre Beroš i ravnateljice Sokolić, vi ste stručnjaci koji ste dobili povjerenje **štititi isključivo zdravlje i hranu građana RH – vi ste oboje tu svoju dužnost u cjelosti zanemarili i umjesto da štitite građane od bolesti i oboljenja, vi odobravate nepotrebnu hranu koja je potencijalno otrovna i kancerogena!** Nadamo se da će članovi DORH-a radi vlastite dobrobiti, i dobrobiti njihovih najdražih, ako im građani nisu bitni, sprovesti cjelovitu istragu i naložiti hitno uklanjanje svih ovih otrovnih proizvoda i zabraniti iste sve dok se ne sprovedu neovisne studije. Studije proizvođača ne mogu biti mjerodavni s obzirom na raširenost konzumanata, s obzirom da nisu objektivni, njihov profit ovisi o njihovim 'studijama'.

Znanost utvrđuje, znanost nije 'vjera' u nečije tvrdnje, **znanost zahtjeva nepobitne, znanstveno ponovljive dokaze!** Znanost zahtjeva slobodnu javnu raspravu, kako je to međunarodnim zakonima utvrđeno.

PITANJE 3: KOJA JA SVRHA DODAVANJA KUKACA U SVE PRIMARNE PREHRAMBENE PROIZVODE?

Ova nova hrana nema ništa u sebi što je na bilo koji način kvalitetnija od već postojeće hrane.

DOKAZ: Žurnal Europske Agencije za sigurnost hrane, 1. Stranica

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2021.6343>

Prema izvješću EU Agencije za sigurnost hrane, ista je ustanovila sljedeće, a isto se odnosi na sve proizvođače:

„The NF has a high protein content, although the true protein levels in the NF are overestimated when using the nitrogen-to-protein conversion factor of 6.25, due to the presence of non-protein nitrogen from chitin.”

Prijevod:

NH ima visok sadržaj proteina, **iako su prave razine proteina u NH precijenjene** kada se koristi faktor pretvorbe dušika u proteine od 6,25, zbog prisutnosti ne-proteinskog dušika iz hitina.

(NH – skraćenica za Novu hranu, primjedba prevoditelja)

Ove crve, larve, kukce, zrikavce žele se staviti u cijeli niz primarnih prehrambenih proizvoda – zahtjevamo konkretan znanstveni odgovor o prednosti istoga!

1. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/882 od 1. lipnja 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište sušenih ličinki *Tenebrio molitor* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 3.

*„Društvo SAS EAP Group („podnositelj zahtjeva“) Komisiji je 13. veljače 2018. podnijelo zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/2283 za stavljanje sušenih ličinki *Tenebrio molitor* (veliki brašnar) na tržište Unije kao nove hrane. U zahtjevu je zatraženo da se sušene ličinke *Tenebrio molitor**

upotrebljavaju kao cijeli, sušeni insekt u obliku grickalica **i kao sastojak hrane u nizu prehrambenih proizvoda, za ciljanu populaciju koju čini opća populacija.** Osim toga, podnositelj zahtjeva Komisiji je podnio zahtjev za zaštitu vlasnički zaštićenih podataka dostavljenih u zahtjevu.

2. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/188 od 10. veljače 2022.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Acheta domesticus* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 3.

Društvo Fair Insects B.V. („podnositelj zahtjeva“) Komisiji je 28. prosinca 2018. podnijelo zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/2283 za stavljanje smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Acheta domesticus* (kućni šturak) na tržište Unije kao nove hrane. Podnositelj zahtjeva zatražio je odobrenje za upotrebu cijelih smrznutih, sušenih i mljevenih (u prahu) *Acheta domesticus* u obliku grickalica **i kao sastojka hrane u nizu prehrambenih proizvoda za opću populaciju.**

3. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/1975 od 12. studenoga 2021.

o odobravanju stavljanja na tržište smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Locusta migratoria* kao nove hrane u skladu s Uredbom (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/2470

Točka 3.

Društvo Fair Insects BV („podnositelj zahtjeva“) Komisiji je 28. prosinca 2018. podnijelo zahtjev u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/2283 za stavljanje smrznutih, sušenih i mljevenih (u prahu) oblika vrste *Locusta migratoria* (skakavac selac) na tržište Unije kao nove hrane. Podnositelj zahtjeva zatražio je odobrenje za upotrebu smrznutih, sušenih i mljevenih oblika vrste *Locusta migratoria* u obliku grickalica **i kao sastojka hrane u nizu prehrambenih proizvoda za opću populaciju.**

4. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/5 od 3. siječnja 2023.

o odobravanju stavljanja na tržište djelomično odmašćenog praha *Acheta domesticus* (kućni šturak) kao nove hrane i o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2017/2470

Točka 3.

Društvo Cricket One Co. Ltd („podnositelj zahtjeva“) Komisiji je 24. srpnja 2019. podnijelo zahtjev za izdavanje odobrenja u skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/2283 za stavljanje djelomično odmašćenog praha *Acheta domesticus* (kućni šturak) na tržište Unije kao nove hrane. U zahtjevu je zatraženo da se djelomično odmašćeni prah dobiven od cijelih *Acheta domesticus* (kućni šturak) **odobri za upotrebu u kruhu i pecivima od više vrsta žitarica, krekerima i grisinima, žitnim pločicama, suhim premiksima za pekarske proizvode, keksima, suhim proizvodima na bazi punjene i nepunjene tjestenine, umacima, prerađenim proizvodima od krumpira, jelima na bazi mahunarki i povrća, pizzama, jelima na bazi tjestenine, sirutki u prahu, mesnim analogima, juhama i koncentratima juhe ili juhama u prahu, grickalicama od kukuruznog brašna, pićima sličnima pivu, čokoladnim slasticama, orašastim plodovima i sjemenkama uljarica, grickalicama osim čipsa i mesnim pripravcima, namijenjenima općoj populaciji.**

Dok se u prethodne tri Uredbe EU komisije navodi samo zahtjev da se ovi kukci stavljaju u 'cijeli niz prehrambenih proizvoda namijenjenih za opću populaciju', tek u ovoj zadnjoj Uredbi navode stavljanje odmašćenog praha od kukaca u apsolutno sve primarne prehrambene proizvode, kruh i peciva, žitne pločice, tjestenine, u pića sličnim pivu, itd.?

ZAŠTO? Zašto svi traže da se njihova znanstveno neispitana nova hrana od kukaca stavi u svaki mogući proizvod od primarne važnosti u našoj kulturi prehrane? Ne samo da su neispitana, nepoznatih sastojaka, nego i dokazano opasna po zdravlje i život neinformiranih građana!

PITANJE 4: JESU LI ZDRAVSTVENE USTANOVE, ODNOSNO ZDRAVSTVENI RADNICI, OBAVJEŠTENI O POSTOJANJU MOGUĆNOSTI POJAVE ANAFILAKSIJE NAKON KONZUMACIJE HRANE KOJA SADRŽI NEKE OD OVIH KUKACA?

S obzirom da su svi proizvođači naveli **dokazane** slučajeve anafilaksije (s obzirom da se svi pozivaju na isti postojeći ograničeni broj studija, sami nisu sproveli nikakvo istraživanje), ministre Beroš, jesu li sve zdravstvene ustanove obavještene o potencijalnoj anafilaksiji zbog konzumiranja hrane s dodatkom kukaca? Ako niste: zašto niste? Jeste li vi svjesni da dovodite u opasnost nepoznati **veći** broj građana RH jer ukoliko zdravstveni radnici nisu pravilno informirani o ovoj mogućnosti isti nisu u stanju pravilno pristupiti tretiranju tih ljudi! VI, po službenoj dužnosti, morate znati što je anafilaksija! Da vam osvježimo pamćenje:

"Anafilaksija

Anafilaksija je akutna, po život opasna, alergijska reakcija posredovana IgE protutijelima koja se javlja kod prethodno senzibiliziranih osoba kada dođu u dodir sa senzibilizirajućim antigenom. Simptomi su stridor, dispneja, piskanje i hipotenzija. **Dijagnoza se postavlja na osnovu kliničke slike.** Bronhospazam i edem gornjih dišnih putova se liječe inhalacijskim ili parenteralnim –agonistima, a ponekad i endotrahealnom intubacijom. Hipotenzija zahtjeva IV nadoknadu tekućine i vazokonstriktore."

Izvor: MSD Priručnik dijagnostike i terapije, pod pokroviteljstvom Hrvatskog liječničkog zbora u suradnji s farmaceutskom tvrtkom MSD

<http://www.msd-prirucnici.placebo.hr/msd-prirucnik/imunologija-i-alergije/alergije-i-druge-preosjetljivosti/anafilaksija>

Ministre Beroš, ravnateljice Sokolić, jeste li vi svjesni da postoji realna mogućnost da određeni broj ljudi u Hrvatskoj možda umire zbog anafilaksije, a to ne znaju ni liječnici jer se obdukcije kod 'iznenadno' umrlih ne sprovode?

Vrlo je očigledno da niste ni jedan ni drugi zainteresirani za zdravlje i dobrobit građana RH jer od ovih kukaca koje nam imate namjeru stavljati u sve primarne prehrambene proizvode jedinu pozitivnu stvar imaju isključivo proizvođači, stavljanjem kukaca u svu našu hranu vi njima garantirate basnoslovne prihode, a građanima RH potencijalno još više bolesti i smrti!

Nadalje, vi to već godinama radite, godinama se proizvođačima omogućava stavljanje u hranu nepotrebnih otrovnih dodataka koji nemaju nikakvu pozitivnu korist za potrošače, dapače, jednako su otrovni i opasni po život kao i ovi kukci. Svrha većine tih dodataka jeste da hrana 'ljepše' izgleda (bojanje hrane), te pojačivači okusa kako bi se proizvod više prodavao.

Raznotazni dodatci se označavaju nekim E brojevima, o kojima obični građani pojma nemaju, niti gledaju jer se uzdaju u vaše poštenje i **dužnost** da štite ljudsko zdravlje. **Nije** dužnost građana provjeravati što koja E oznaka znači, niti je dužnost građana da pretražuje internet kako bi se ustanovilo o kakvoj se supstanci radi, niti je građanin na bilo koji način osposobljen prepoznati štetnost nekog dodatka. **To je vaš posao i vaša dužnost!**

Primjeri ostalih opasnih sastojaka u prehrambenim proizvodima:

E621

„dodaje se u hranu u konzervama i u mnoge pikantne namirnice, i to pod raznim imenima, a najčešće uz natpis "prirodna aroma". **Učestala upotreba može uzrokovati napadaje glavobolje, mučnine, vrtoglavice, lupanja srca, depresije, tjeskobe, bolove u prsima, promjene raspoloženja, napetost, hiperaktivnost, nadutost, žeđ, hladan znoj, crvenilo lica.** Postoje sumnje da izaziva alergijske reakcije, posebno kod astmatičara. **Smatra se ekscitotoksinom - može potaknuti živčane stanice na odumiranje, što je uočeno i u pokusima s eksperimentalnim životinjama. Smatra se da velika količina mononatrij-glutaminata izaziva snažno pobuđivanje receptora živčanih stanica, što vodi do njihova uništenja. S tim je povezan i nastanak neurodegenerativnih bolesti (Alzheimerova, Parkinsonova. Huntingdonova).**

E621 – natrijev glutamat

Ovaj aditiv se koristi kao umjetno sladilo te za pojačavanje arome u širokom spektru proizvoda.

Može uzrokovati simptome kao što su umor, glavobolja, mučnina, vrtoglavica, grčevi, bol u mišićima, lupanje srca, bol u prsima, osip.

E952 – ciklomat

Koristi se kao umjetni zaslađivač hrane i pića, a posebno je zastupljen u proizvodima za dijabetičare.

Ovaj spoj je potencijalni uzročnik bolesti testisa, a povezuje se i s pojavom raka, osobito raka mjehura.

E240 – formaldehid

E240 je bezbojni plin, koji se koristi u obliku vodenog rastvora – formalina.

Upotrebljava se u proizvodnji sireva, želea, marmelada, slatkiša i mliječnih proizvoda.

Dovodi se u vezu s tegobama kao što su umor, **glavobolja, krvarenje iz nosa te s pojavom malignih tumora.**

Gore navedeno su samo par opasnih aditiva u hrani. Iz nama nepoznatog razloga, jako se lako i jednostavno daju proizvođačima odobrenja za dodavanje potencijalno štetnih tvari, ali izuzetno dugo traje da se zabrani korištenje istih.

Dokaz: Jutarnji list, 28. siječnja 2022, **Aditiv E 171 ne smije se koristiti u hrani dok se za uporabu u lijekovima traži alternativa**

<https://www.jutarnji.hr/planet/aditiv-e-171-ne-smije-se-koristiti-u-hrani-dok-se-za-uporabu-u-lijekovima-trazi-alternativa-15151027>

*„Titanov dioksid, odnosno aditiv E 171 više se ne smije upotrebljavati u hrani. Europska komisija donijela je konačnu odluku nakon **što je zadnjih nekoliko godina propitivana sigurnost hrane uslijed korištenja tog aditiva.**“*

Drugim riječima, godinama su se informirani građani koji su tvrdili da je ovaj aditiv opasan smatrali 'teoretičarima zavjere', 'ravnozemljašima', i nazivali ostalim pogrđnim imenima jer su propitali 'dokazano' neškodljivu tvar! Koliko ovako opasnih aditiva je odobreno, i godinama se 'sprovode propitivanja' prije nego li se prizna škodljivost istih? **Tko je odgovoran za nanijete zdravstvene štete pogođenih građana?** Odgovor na ovo pitanje prepuštamo DORH-u.

Popis najčešće korištenih aditiva, njihovi E brojevi i (ne)sigurnost za upotrebu

	Sigurni za upotrebu	Štetni za upotrebu
Konzervansi	E200, E201, E202, E203, E234, E235, E239, E260, E261, E262, E263, E270, E280, E281, E282, E283, E290, E296, E297	E210PR, E211, E212, E213, E214, E215, E216, E217, E218, E219, E220, E221, E222, E223, E224, E226, E227, E228, E242, E250, E251, E252PR, E284, E285
Bojila	E100, E101, E120, E140, E141, E150a, E150b, E150c, E150d, E153, E160a, E160b, E160c, E160d, E160e, E160f, E161b, E161g, E162, E163, E170, E171, E172	E102, E104, E110, E122, E123, E124, E127, E129, E131, E132, E133, E142, E151, E154, E155, E174, E175, E180
Sladila	E420, E421, E422, E953, E955, E956, E957, E958, E959, E960, E961, E965, E966, E967, E968, E969	E950, E951, E952, E954, E962
Antioksidansi, regulatori kiselosti	E300, E301, E302, E304, E306, E307, E308, E309, E315, E316, E319, E322, E325, E326, E327, E330, E331, E332, E333, E334, E335, E336, E337, E350, E351, E352, E353, E354, E355, E356, E357, E363, E380	E310, E311, E312, E320, E321, E338, E339, E340, E341, E343, E385
Stabilizatori, zgušnjivači, emulgatori	E400, E401, E402, E403, E404, E405, E406, E410, E412, E413, E414, E415, E416, E417, E418, E420, E421, E422, E425, E426, E440, E442, E444, E445, E459, E460, E461, E462, E463, E464, E465, E466, E468, E469, E470a, E470b, E471, E472a, E472b, E472c, E472d, E472e, E472f, E473, E474, E475, E477, E479b, E481, E482, E483	E407, E407a, E431, E432, E433, E434, E435, E436, E450, E451, E452, E476, E491, E492, E493, E494, E495
Pojačivači mirisa i okusa	E623, E624, E625, E636, E637, E640	E620, E621, E622, E626, E627, E629, E631, E633, E635
Tvari za sprečavanje zgrudnjavanja	E500, E501, E504, E507, E508, E509, E511, E515, E516, E518, E519, E526, E529, E535, E542, E551, E552, E558, E559, E570, E572, E575, E577, E578, E579, E585	E503, E508, E510, E513, 514, E524, E525, E527, E528, E530, E536, E540, E541, E544, E545, E553a, E553b, E554, E556, E576

U skladu sa svim gore iznesenim, zahtjevamo, ne samo da se očitujete, nego da **hitno** postupite na zakonski prikladan način te da naložite da se opća javnost mora redovito obavještavati putem svih medija o svim potencijalno štetnim aditivima koji se dodaju prehrambenim proizvodima, te također da se naloži svim prodajnim mjestima da sve proizvode koji imaju potencijalno opasne aditive budu odvojeni od svih

drugih proizvoda, smješteni na posebnim policima koje su označene kao hrana sa potencijalno opasnim aditivima za ljudsko zdravlje.

Potrošač mora biti pravilno i cjelovito informiran pa će onda sam odlučiti želi li žrtvovati svoje zdravlje konzumacijom nesigurnih proizvoda.

Nadalje, vaša uloga, kao i uloga EU Agencije za hranu, te uloga EU komisije jeste štititi svoje građane **a ne podilaziti proizvođačima** radi eventualnih finansijskih beneficija. Tu se isključivo radi o ostvarivanju ogromnih profita pojedinih proizvođača hrane.

Od DORH-a tražimo da pokrenu hitni istražni postupak po službenoj dužnosti za sva potencijalna kaznena djela a zbog sprovođenja nezakonitih znanstvenih istraživanja nad neinformiranim građanima RH, te zbog **ugrožavanja zdravlja i života ljudi**, bilo namjerno ili iz nehaja. S obzirom da se radi o službenim licima tu se radi i o povredi službene dužnosti, a također postoji mogućnost kaznenog djela iz članka 291. Kaznenog zakona. Također zahtjevamo da se ispita tko su uvoznici ovih novih proizvoda s obzirom da se potencijalno radi o basnoslovnim zaradama – dodatci se stavljaju u proizvode masovne potrošnje!

Naglašavamo da se radi ne samo o povredi Ustava članka 23. kako je to gore navedeno već također i o povredi nekoliko međunarodnih zakona, od kojih izdvajamo Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, te EU Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine; Konvencija o ljudskim pravima.

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima:

Članak 7.

*Nitko ne smije biti podvrgnut mučenju ili okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni. **Osobito je zabranjeno podvrgnuti osobu medicinskom ili znanstvenom pokusu bez njena slobodnog pristanka.***

KONVENCIJA O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I DOSTOJANSTVA LJUDSKOG BIĆA U POGLEDU PRIMJENE BIOLOGIJE I MEDICINE: KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I BIOMEDICINI

Članak 16.

ZAŠTITA OSOBA NA KOJIMA SE OBAVLJAJU ISTRAŽIVANJA

- Istraživanja na nekoj osobi mogu se poduzeti jedino ako su ispunjeni **svi** sljedeći uvjeti:

i. ne postoji alternativa usporedive učinkovitosti istraživanju na ljudima,

ii. rizici kojima se izlaže ta osoba nisu nerazmjerni potencijalnim koristima od istraživanja,

*iii. istraživački projekt je odobrilo nadležno tijelo **nakon neovisnog ispitivanja njegove znanstvene vrijednosti**, uključujući važnost cilja istraživanja i multidisciplinarne ocjene njegove etičke prihvatljivosti,*

iv. da su osobe podvrgnute istraživanju informirane o svojim pravima i jamstvima koja zakon propisuje za njihovu zaštitu,

v. da je pribavljen potreban pristanak predviđen člankom 5. izričito i konkretno te da je dokumentiran. Takav se pristanak slobodno može povući u svako doba.

S obzirom na postojanje opravdanog straha zbog konzumacije gore navedene 'nove hrane', te također hrane koja sadrži potencijalno opasne aditive koji mogu biti uzrokom nastajanja, pa čak i po život, opasnih bolesti, te anafilaksije, **zahtjevamo hitni postupak.**

S nadom da će svi postupiti pravilno i po vrijedećim zakonima i Ustavu RH,

s poštovanjem

Dolje potpisani građani: